

Úterý, 21. května 2013

P7_TA(2013)0202

Práva žen v přístupujících balkánských zemích**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. května 2013 o právech žen v přístupujících balkánských zemích (2012/2255(INI))**

(2016/C 055/04)

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 3 Smlouvy o Evropské unii a na články 8 a 19 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) přijatou Valným shromážděním OSN dne 18. prosince 1979,
- s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1325,
- s ohledem na Evropský pakt pro rovnost žen a mužů (2011–2020) přijatý Radou v březnu 2011 ⁽¹⁾,
- s ohledem na Pekingskou deklaraci a akční platformu, které byly přijaty na Čtvrté světové konferenci o ženách dne 15. září 1995, a na usnesení Parlamentu ze dne 18. května 2000 o opatřeních navazujících na Pekingskou akční platformu ⁽²⁾, na usnesení ze dne 10. března 2005 o plnění akční platformy přijaté na Čtvrté světové konferenci o ženách (Peking + 10) ⁽³⁾ a na usnesení ze dne 25. února 2010 o akční platformě OSN pro rovnost mužů a žen nazvané „Peking + 15“ ⁽⁴⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. září 2010 nazvané „Strategie pro rovnost žen a mužů 2010–2015“ (COM(2010)0491),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2010 nazvané „Stanovisko Komise k žádosti Albánie o členství v Evropské unii“ (COM(2010)0680), v němž se uvádí, že rovnost žen a mužů není v praxi plně zaručena, a to zejména v oblasti zaměstnanosti a přístupu k peněžní pomoci,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2010 nazvané „Stanovisko Komise k žádosti Černé hory o členství v Evropské unii“ (COM(2010)0670), v němž se uvádí, že rovnosti žen a mužů nebylo v praxi plně dosaženo,
- s ohledem na zprávy Komise o pokroku kandidátských a potenciálně kandidátských zemí za rok 2012, které jsou přiloženy ke sdělení Komise ze dne 10. října 2012 nazvanému „Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2012–2013“ (COM(2012)0600),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. října 2012 o studii proveditelnosti, pokud jde o dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskou unií a Kosovem (COM(2012)0602),
- s ohledem na Sdělení Komise ze dne 10. října 2012 o hlavních zjištěných souhrnné monitorovací zprávy o stavu připravenosti Chorvatska na členství v EU (COM(2012)0601),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2008 nazvané „Západní Balkán: posilování evropské perspektivy“ (COM(2008)0127),

⁽¹⁾ Příloha k závěrům Rady ze dne 7. března 2011.

⁽²⁾ Úř. věst. C 59, 23.2.2001, s. 258.

⁽³⁾ Úř. věst. C 320 E, 15.12.2005, s. 247.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 348 E, 21.12.2010, s. 11.

Úterý, 21. května 2013

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 27. ledna 2006 nazvané „Západní Balkán na cestě do EU: upevňování stability a zvyšování prosperity“ (COM(2006)0027),
  - s ohledem na závěry Rady ze dnů 2. a 3. června 2005, v nichž byly členské státy a Komise vyzvány k posílení svých institucionálních mechanismů na prosazování rovnosti pohlaví a k vytvoření rámce pro hodnocení provádění Pekingské akční platformy, aby mohl být pokrok sledován soustavněji a systematictěji,
  - s ohledem na závěry Rady ze dne 30. listopadu a 1. prosince 2006 ohledně Přezkumu provádění Pekingské akční platformy členskými státy a orgány EU – Ukazatele týkající se institucionálních mechanismů,
  - s ohledem na závěry Rady ze dne 30. září 2009 o Přezkumu provádění Pekingské akční platformy členskými státy a orgány EU,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 4. prosince 2008 o situaci žen na Balkáně ⁽¹⁾,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 9. března 2011 o unijní strategii pro začleňování Romů ⁽²⁾,
  - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a stanovisko Výboru pro zahraniční věci (A7-0136/2013),
- A. vzhledem k tomu, že sedm zemí západního Balkánu – Albánie, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Kosovo, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá hora a Srbsko – se nachází v různých fázích procesu přistoupení k Evropské unii; vzhledem k tomu, že tyto země musejí v průběhu tohoto procesu přijmout a zavést právní předpisy a další závazky EU v oblasti rovnosti žen a mužů;
- B. vzhledem k tomu, že uplatňování práv žen a opatření zaměřených na rovnost žen a mužů vyžadují zvyšování povědomí o těchto právech a soudní i mimosoudní způsoby, jak tato práva naplňovat, a aby vládní i nezávislé instituce zahájily, uskutečňovaly a sledovaly jejich uplatňování;
- C. vzhledem k tomu, že v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1325 a s následnými rezolucemi hrají ženy zásadní úlohu v úsilí o dosažení míru, stabilizace a usmíření, a vzhledem k tomu, že jejich přínos by měl být uznán a podporován;

Obecné připomínky

1. konstatuje, že přistupující země západního Balkánu přijaly množství právních předpisů požadovaných v rámci procesu přistoupení k EU, avšak tyto právní předpisy v mnoha případech nejsou účinně uplatňovány;
2. zdůrazňuje, že je nutné, aby ženy na západním Balkáně zaujaly na základě své aktivní účasti a zastoupení v politickém, hospodářském a sociálním životě na všech úrovních významné postavení ve společnosti; upozorňuje, že je velmi důležité směřovat k rovné účasti žen na rozhodování na všech úrovních vlády (od místní úrovně po úroveň celostátní, od výkonné moci po moc zákonodárnou);
3. se znepokojením konstatuje, že obyvatelé většiny těchto zemí nemají zcela jasné povědomí o existujících právních předpisech a koncepcích na podporu rovnosti žen a mužů a že informace o těchto předpisech a koncepcích se jen málokdy dostanou k ohroženým osobám nebo lidem žijícím na okraji společnosti, zejména k romským ženám; vyzývá Komisi a vlády přistupujících zemí, aby prostřednictvím sdělovacích prostředků, veřejných kampaní a vzdělávacích programů zaměřených na odstraňování genderových stereotypů a propagaci pozitivního obrazu žen stejně jako prostřednictvím aktivního zapojení žen do všech odvětví života, včetně rozhodování, toto povědomí posilovaly; vyzývá především k osobnímu nasazení členů vlády a vedoucích představitelů;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 21 E, 28.1.2010, s. 8.

⁽²⁾ Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 112.

Úterý, 21. května 2013

4. zdůrazňuje význam, který mají kampaně zaměřené na zvyšování tohoto povědomí pro oblasti, jako je boj proti stereotypům, diskriminaci (založené na pohlaví, kultuře či vyznání) a domácímu násilí, a pro rovnost žen a mužů všeobecně; poukazuje na to, že součástí těchto kampaní by měla být propagace pozitivního obrazu úlohy žen, který by byl zprostředkováván v médiích a reklamě, ve vzdělávacích materiálech a na internetu; zdůrazňuje, že je důležité zlepšit situaci žen ve venkovských oblastech, zejména v souvislosti s diskriminačními zvyky a stereotypy;

5. se znepokojením konstatuje, že přetrvává nedostatečné zastoupení žen na pracovním trhu a v oblasti hospodářského a politického rozhodování; vítá kvóty a vyzývá příslušné země, které tak dosud neučinily, aby podporovaly zastoupení žen v politických stranách a v národních shromážděních a aby v případě nutnosti tyto kvóty účinně uplatňovaly; vybízí země, které tak již učinily, aby v tomto procesu pokračovaly, a zajistily tak, že se ženy budou moci účastnit politického života a napravit své nedostatečné zastoupení; podotýká, že pokud byly kvóty pro oblast politického rozhodování zavedeny, měly by být řádně uplatňovány a měly by být doplněny o účinné právní sankce; vítá v této souvislosti nedávné mezinárodní setkání žen na nejvyšší úrovni nazvané „Partnerství pro změnu“, které se konalo v říjnu 2012 v Příštině pod záštitou jediné ženské hlavy států v regionu Atifete Jahjagaové;

6. se znepokojením konstatuje, že míra zaměstnanosti žen v zemích západního Balkánu zůstává velmi nízká; upozorňuje, že podpora politiky rovných příležitostí je důležitá pro hospodářský a sociální rozvoj přistupujících balkánských zemí; vyzývá vlády k zavedení opatření, jejichž cílem by bylo zmenšit rozdíly v odměňování žen a mužů a tím zapříčiněné rozdíly ve výši důchodu, a k řešení problematiky vysoké nezaměstnanosti, přičemž jejich pozornost by se přitom měla zaměřit zejména na situaci žen, především ve venkovských oblastech; vyzývá vlády balkánských zemí, aby vytvořily právní rámec, který by oběma pohlavím zajistil za stejnou práci stejnou odměnu, usnadnil ženám sladování soukromého a profesního života, zajistil lepší pracovní podmínky, možnost celoživotního vzdělávání a flexibilní pracovní dobu a který by navíc vytvořil prostředí podporující podnikání žen;

7. se znepokojením konstatuje, že v některých státech tohoto regionu jsou ženy-podnikatelky často diskriminovány, když usilují o získání půjčky nebo úvěru na podnikání, a stále ještě často čelí překážkám způsobeným genderovými stereotypy; vyzývá státy tohoto regionu, aby zvážily vytvoření poradenských a podpůrných programů, které by mohly zprostředkovat poradenství a zkušenosti odborníků v oblasti podnikání; vyzývá země západního Balkánu, aby zavedly systém aktivních opatření na pracovním trhu s cílem snížit nezaměstnanost mezi ženami; naléhavě tyto země vyzývá, aby vytvořily systém půjček a zpřístupnily finanční prostředky pro zahájení podnikání;

8. zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti všem formám diskriminace na pracovišti, včetně diskriminace na základě pohlaví při náboru pracovníků, kariéřním postupu a vyplácení odměn;

9. zdůrazňuje, že v procesu budování řádně fungujících demokratických institucí je pro demokratické vládnutí naprosto zásadní aktivní účast žen, které v balkánských zemích představují více než polovinu obyvatelstva; se znepokojením konstatuje, že ve většině těchto zemí jsou na fungování vládních a nezávislých institucí pověřených zahájením a prováděním opatření zaměřených na rovnost žen a mužů, obzvláště opatření začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech oblastí politiky, přidělovány nedostatečné finanční i lidské zdroje; vyzývá příslušné orgány, aby na provádění opatření a akčních plánů přidělovaly odpovídající zdroje včetně dostatečného počtu ženského personálu; zdůrazňuje, že na projekty související s prosazováním práv žen a rovného postavení žen a mužů může být používán nástroj předvstupní pomoci (NPP), který by tak měl být používán, avšak že za řádné fungování prováděcích mechanismů v oblasti práv žen a rovnosti žen a mužů nesou plnou odpovědnost orgány příslušných zemí; vyzývá Komisi k provedení důkladné kontroly účelného vynakládání těchto prostředků;

10. se znepokojením poukazuje na nedostatek standardizovaných statistických údajů o rovnosti žen a mužů, o násilí páchaném na ženách, o přístupu k antikoncepci a její dostupnosti a o potřebě antikoncepce, která není uspokojena, jež jsou nutné ke sledování provádění příslušných opatření a jež by bylo možné postupem času porovnat mezi přistupujícími zeměmi navzájem i mezi členskými státy EU a přistupujícími zeměmi; vyzývá vlády přistupujících balkánských zemí, aby spolu s Eurostatem, Evropským institutem pro rovnost žen a mužů (EIGE) a jinými příslušnými úřady zavedly jednotnou metodiku pro sběr statistických údajů; zdůrazňuje, že je třeba vypracovat konkrétní strategie a provádět strategie stávající s cílem zlepšit postavení žen, které jsou vystaveny vícenásobné diskriminaci, jako jsou např. romské ženy, lesbické ženy, bisexuální nebo transsexuální ženy, ženy se zdravotním postižením, příslušnice národnostních menšin a starší ženy;

Úterý, 21. května 2013

11. domnívá se, že ženy hrají základní úlohu při stabilizaci situace a řešení konfliktů, což je z hlediska usmíření v celém regionu naprosto zásadní; zdůrazňuje, že je důležité zajistit ženám, které se staly obětí válečných zločinů, zejména znásilnění, přístup k systému spravedlnosti; znovu upozorňuje na to, že je povinností všech států ukončit beztrestnost a zahájit trestní stíhání osob odpovědných za genocidu, zločiny proti lidskosti a válečné zločiny, včetně zločinů souvisejících se sexuálním násilím páchaným na ženách a dívkách, a uznat tuto trestnou činnost za zločiny proti lidskosti a válečné zločiny a jako takové je odsoudit; zdůrazňuje, že je nutné vyjmout tyto zločiny z ustanovení o amnestii; vítá snahy sítí, jako je Regional Women's Lobby, o podporu žen při budování míru a o zajištění přístupu žen v zemích po skončení konfliktu ke spravedlnosti; zdůrazňuje, že je i nadále třeba se vyrovnat s minulostí a systematicky zajišťovat spravedlnost a rehabilitaci obětí sexuálního násilí vznikajícího na základě konfliktů; naléhavě požaduje přijetí a provádění vhodných státních programů na ochranu svědků a trestání uvedených zločinů;

12. odsuzuje veškeré formy násilí páchaného na ženách a se znepokojením konstatuje, že v balkánských zemích nadále dochází k násilí páchanému na základě pohlaví a k verbálním projevům nenávisti; vyzývá vlády balkánských zemí, aby posílily pravomoci orgánů činných v trestním řízení, aby bylo možné úspěšně řešit otázky, jako je násilí založené na pohlaví, domácí násilí, nucená prostituce a obchodování se ženami, a aby vytvořily útočiště pro oběti, které zažily nebo zažívají domácí násilí, a zajistily, aby donucovací a právní orgány a státní úředníci byli vůči tomuto jevu vnímavější; vybízí vnitrostátní orgány v tomto regionu, aby vytvořily programy zaměřené na zvyšování povědomí o domácím násilí;

13. s hlubokým znepokojením konstatuje, že 30 % obětí přeshraničního obchodu s lidmi v EU představují státní příslušníci balkánských zemí, přičemž převážnou část odhalených obětí tvoří ženy a dívky; zdůrazňuje, že pro předcházení tomuto obchodu a ochranu případných obětí je nutné zajistit rovnost mužů a žen, informační kampaně a opatření proti korupci a organizovanému zločinu; vyzývá vnitrostátní orgány v tomto regionu, aby spolupracovaly na vytváření společné fronty;

14. vyzývá příslušné vlády v přistupujících zemích na Balkánu, aby poskytly trvalé financování pro boj proti obchodování s lidmi, aby dále zvyšovaly své schopnosti nutné k aktivnímu odhalování a ochraně obětí mezi ohroženým obyvatelstvem, aby prostřednictvím právních předpisů zajistily, že oběti nebudou postihovány za trestné činy, které jsou přímým důsledkem obchodování s lidmi, aby pokračovaly v úsilí o ochranu obětí, zajistily školení pracovníků orgánů činných v trestním řízení a aby dále rozvíjely kapacity přijímacích středisek a chráněných zařízení; dále vyzývá příslušné vlády k důslednějšímu uplatňování stávajících právních předpisů s cílem vytvořit pro obchodníky s lidmi odrazující prostředí, kde by bylo obchodování s lidmi řádně vyšetřováno a kde by docházelo ke stíhání a k usvědčování pachatelů; vyzývá Komisi, aby přiměla přistupující balkánské země ke zlepšení výsledků, pokud jde o stíhání a odsuzování pachatelů, a aby podporovala místní iniciativy usilující o řešení základních příčin obchodování s lidmi, jako je domácí násilí a omezené hospodářské příležitosti pro ženy;

15. domnívá se, že skutečná rovnost žen a mužů spočívá také v rovnosti a nepřipustnosti diskriminace na základě sexuální orientace nebo genderové identity; vybízí vlády kandidátských zemí, aby se v rámci politiky i v praxi zabývaly přetrvávající homofobií a transfobií v právních předpisech, mj. i na základě tvorby právních předpisů postihujících trestné činy páchané z nenávisti, odborného výcviku policistů a právních předpisů zakazujících diskriminaci, a žádá vnitrostátní orgány v tomto regionu, aby odsoudily nenávist a násilí páchané na základě sexuální orientace, genderové identity nebo vyjádření genderové příslušnosti;

16. vítá nárůst přeshraničních regionálních iniciativ v oblasti práv žen a rovnosti žen a mužů; vyzývá vlády a Komisi, aby tyto iniciativy podpořily a aby propagovaly výměnu a propagaci osvědčených postupů, které z nich vyplývají, mimo jiné za využití předvstupních fondů, a aby jim zpřístupnily dostatečný objem grantů, a to i při tvorbě rozpočtu s ohledem na pohlaví;

17. vyzývá vlády Černé Hory, Srbska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a Albánie, aby se v okamžiku, kdy zahájí přístupová jednání, se svými parlamenty, politickými stranami a s občanskou společností domluvily na rámcové dohodě o zapojení organizací občanské společnosti mj. do oblastí práv žen a rovnosti žen a mužů, do přístupových jednání a do vypracování akčních plánů pro reformy vyplývající z těchto jednání a aby jim zajistily přístup k příslušným dokumentům týkajícím se přístupového procesu;

Úterý, 21. května 2013

18. vyzývá vlády přístupujících balkánských zemí, aby uznaly a podporovaly úlohu, kterou občanská společnost a ženské organizace sehrávají v konkrétních oblastech, jako je podpora práv lesbických žen, gayů, bisexuálů a transsexuálů, boj proti násilí páchanému na ženách, větší účast a zastoupení žen v politice a podpora budování míru; důrazně podporuje činnost zaměřenou na zplnomocnění žen a posílení jejich postavení v příslušné společnosti;

19. se znepokojením konstatuje, že ve většině přístupujících balkánských zemí došlo ke zpomalení a v některých případech dokonce k zastavení procesu sociálního začleňování Romů; vyzývá příslušné vlády, aby zintenzivnily své úsilí v oblasti dalšího začleňování romských občanů a zajistily odstranění všech forem diskriminace a předsudků vůči Romům, zejména vůči ženám a dívkám, které jsou vystaveny vícenásobné a vzájemně se prolínající diskriminaci; vyzývá Komisi, aby ještě více usilovala o zapojení těchto zemí do využívání nástroje předvstupní pomoci a mechanismu procesu stabilizace a přidružení bez ohledu na to, v jaké fázi přístupového procesu se nacházejí;

20. se znepokojením konstatuje, že aktivisté bojující za práva lesbických žen, gayů, bisexuálů a transsexuálů a za lidská práva, kteří upozorňují na potřebu vyrovnání se s minulostí, se opakovaně stávají cílem nenávistných výroků, vyhrožování a fyzických útoků, a vyzývá vlády přístupujících balkánských zemí, aby přijaly konkrétní opatření k předcházení násilí páchanému na ženách bojujících za lidská práva a k jeho potírání;

21. žádá Komisi, aby z uplatňování práv žen, ze začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech oblastí politiky a ze soustavného boje proti domácímu násilí učinila v přístupovém procesu zemí západního Balkánu prioritu tím, že se těmto oblastem bude ve zprávách o pokroku nadále věnovat, že je bude sledovat a podávat o nich zprávy, že bude zdůrazňovat jejich význam při kontaktu s orgány a že půjde příkladem tím, že zajistí, aby v jejich vlastních delegacích, vyjednávacích týmech a zastoupeních na jednáních a v médiích byly vyváženě zastoupeny ženy i muži;

22. vyzývá delegace EU v balkánských zemích, aby s ohledem na jejich očekávané přistoupení k EU nadále bedlivě sledovaly pokrok v oblasti práv žen a rovnosti mezi ženami a muži, a vyzývá každou z delegací, aby jmenovala jednoho pracovníka, který by se zabýval genderovými politikami s cílem usnadnit výměnu osvědčených postupů v rámci balkánského regionu;

23. vybízí vnitrostátní orgány v tomto regionu, aby podporovaly rovnost žen a mužů a prosazovaly tento cíl prostřednictvím vzdělávání na školách a univerzitách; konstatuje, že mnoho dívek je od mladého věku odrážováno od studia předmětů na školách a univerzitách, které jsou vnímány jako veskrze „mužské“, jako jsou přírodní vědy, matematika a technické vědy; doporučuje zavést na školách vstupní kurzy a rozšířit škálu nabízených předmětů a povolání otevřených dívkám, což jim umožní rozvíjet znalosti a veškeré dovednosti, jež jsou předpokladem úspěchu v rámci jakékoli životní dráhy, kterou si zvolí;

24. zdůrazňuje, že všechny ženy musejí mít kontrolu nad svými sexuálními a reprodukčními právy, včetně přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní antikoncepci; vyjadřuje znepokojení nad omezeným přístupem ke službám péče o sexuální a reprodukční zdraví v přístupujících balkánských zemích;

25. vyzývá vlády přístupujících balkánských zemí, aby přijaly právní předpisy a politiky zajišťující všeobecný přístup ke službám péče o reprodukční zdraví, aby podporovaly reprodukční práva a aby systematicky shromažďovaly údaje nutné ke zlepšování situace v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví;

Albánie

26. vyzývá vládu Albánie, zejména s ohledem na nadcházející parlamentní volby v roce 2013, aby podpořila větší zastoupení žen v politických rozhodovacích procesech;

27. vyzývá vládu Albánie, aby uplatňovala vnitrostátní strategii pro začleňování a rozvoj a zákon na ochranu proti diskriminaci posílením pravomocí úřadu komisaře pro ochranu před diskriminací a tím, že vytvoří odvolací orgán ve formě zvláštního komisaře pro případy diskriminace na základě pohlaví, s cílem zasadit se o vytvoření prostředí, v němž by ženy, které porodí dívky, nebyly vystaveny diskriminaci;

Úterý, 21. května 2013

28. vyzývá vládu Albánie, aby zlepšila koordinaci mezi celostátními a místními orgány, zejména za účelem boje proti domácímu násilí, a podotýká, že by se ženy měly v Albánii více podílet na rozhodování na místní i celostátní úrovni;
29. vyzývá vládu Albánie, aby navrhla reformy zohledňující hledisko rovnosti žen a mužů v oblasti právních předpisů upravujících vlastnické právo, trestní zákoník, volební právo a pracovněprávní vztahy;
30. chválí Albánii za školení soudců o uplatňování právních předpisů v oblasti rovnosti žen a mužů a o opatřeních namířených proti násilí páchanému na ženách a za to, že oběti diskriminace či násilí mají možnost získat státem financovanou právní pomoc;
31. chválí Albánii za rozhodnutí o začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do střednědobého rozpočtového výhledu ve všech rezortech a očekává výsledky jeho provádění;
32. vyzývá vládu Albánie, aby zavedla a případně přizpůsobila ukazatele výkonnosti, s jejichž pomocí by sledovala provádění opatření zaměřených na práva žen a rovnost žen a mužů;
33. vyzývá albánský parlament, aby vytvořil zvláštní parlamentní výbor pro práva žen a rovnost žen a mužů;
34. vyzývá vládu Albánie, aby urychlila provádění politických nástrojů na podporu práv žen, jako je Národní strategie pro rovnost žen a mužů, domácí násilí a násilí páchané na ženách pro období 2011–2015, a to zejména na místní úrovni;
35. chválí albánské orgány za zavedení výkonnostních ukazatelů s cílem sledovat provádění opatření v oblasti práv žen a rovnosti pohlaví a za zveřejnění Národní zprávy o postavení žen a rovnosti žen a mužů v Albánii za rok 2012;

Bosna a Hercegovina

36. vyzývá vládu v Bosně a Hercegovině, aby uvedla do souladu právní předpisy týkající se rovnosti žen a mužů a právní praxi na různých úrovních s cílem vytvořit v zemi jednotnou právní situaci a aby posílila úřad, který je za rovnost žen a mužů odpovědný na celostátní úrovni s cílem řešit tak stále nedostatečné zastoupení žen na nejvyšších stupních vládnutí a monitorovat problémy vzniklé v důsledku toho, že toto právo není dosud uplatňováno; vyzývá Komisi, aby prostřednictvím všech dostupných mechanismů usilovala o dosažení větší odpovědnosti a o aktivnější přístup orgánů Bosny a Hercegoviny v tomto směru; vyzývá vládu Bosny a Hercegoviny, aby kladla větší důraz na uplatňování a harmonizaci Zákona o rovnosti žen a mužů v Bosně a Hercegovině a Zákona o zákazu diskriminace s ostatními právními předpisy na státní úrovni;
37. se zvláštním znepokojením poukazuje na diskriminaci těhotných žen a žen krátce po porodu na trhu práce a na rozdíly v nárocích na sociální zabezpečení v době mateřské dovolené mezi oběma správními jednotkami země a v jednotlivých kantonech; vyzývá orgány v Bosně a Hercegovině, aby sjednotily nároky na sociální zabezpečení v době mateřské, otcovské nebo rodičovské dovolené v celé zemi na vysoké úrovni, aby tak pro všechny občany platily stejné podmínky;
38. se znepokojením poukazuje na nízké povědomí o právních předpisech v oblasti rovnosti žen a mužů a násilí páchaného na ženách, a to nejen mezi širokou veřejností, ale i mezi úředníky donucovacích orgánů; vyzývá orgány, aby provedly akční plán s cílem zvýšit tuto informovanost a aby školily úředníky donucovacích orgánů;
39. s vážným znepokojením konstatuje, že právní předpisy na ochranu obětí domácího násilí nebyly dosud uvedeny do souladu s právními předpisy o správních jednotkách, tak aby bylo domácí násilí v rámci trestního zákoníku považováno za trestný čin v obou částech Bosny a Hercegoviny, neboť jinak není řádně zajištěna právní jistota obětí; vyzývá vládu v Bosně a Hercegovině, aby v zájmu větší ochrany obětí tento problém co nejdříve vyřešila;
40. chválí ženy v parlamentu Bosny a Hercegoviny za diskuzi o násilí páchaném na základě pohlaví vedenou s příslušnými ministerstvy napříč stranami; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby v návaznosti na tuto diskuzi přijaly konkrétní opatření na podporu boje proti násilí páchanému na základě pohlaví;

Úterý, 21. května 2013

41. žádá orgány Bosny a Hercegoviny, aby na základě údajů z policejních zpráv, středisek sociální péče a soudních orgánů vypracovaly oficiální statistiky o počtu ohlášených případů násilí a aby tyto statistiky zveřejnily; dále vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby shromáždily a zveřejnily údaje o opatřeních na ochranu obětí domácího násilí;

42. vyzývá vládu Bosny a Hercegoviny, aby uvedla Zákon o rovnosti žen a mužů v Bosně a Hercegovině do souladu se Zákonem o volbách, pokud jde o složení výkonných řídicích orgánů na všech úrovních rozhodování – na obecní úrovni, na úrovni kantonů a správních jednotek i na celostátní úrovni;

43. chválí Bosnu a Hercegovinu za právní předpisy stanovující nejméně 40 % zastoupení obou pohlaví ve správních funkcích orgánů státní správy na celostátní i místní úrovni, konstatuje však, že přijetí těchto předpisů v praxi k 40 % zastoupení žen ve státní správě nevedlo; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby vypracovaly akční plán uplatňování těchto právních předpisů s jednoznačným časovým rámcem a jasným rozdělením odpovědnosti;

44. se znepokojením konstatuje, že chybí finanční i lidské zdroje na provádění akčního plánu podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325, na institucionální mechanismy zajišťující rovnost žen a mužů, na odpovídající přístup ke spravedlnosti a na zařízení pro oběti domácího násilí; vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny, aby do svých rozpočtů na všech úrovních začlenily dostatečné finanční prostředky pro tyto účely;

45. lituje, že orgány Bosny a Hercegoviny dosud vyšetřily a vznesly obvinění z válečných zločinů sexuálního násilí pouze v omezeném počtu případů; s vážným znepokojením konstatuje, že značný počet pachatelů těchto zločinů beztretně unikl soudu; konstatuje rovněž, že orgány Bosny a Hercegoviny nejsou úspěšné při zajišťování programu náležité ochrany svědků pro oběti; vyzývá proto orgány Bosny a Hercegoviny, aby zajistily, že všechny oběti válečných zločinů sexuálního násilí budou mít bezpečný a odpovídající přístup ke spravedlnosti a že všechny případy válečných zločinů budou u soudu řešeny rychle a účinně;

46. vyzývá vládu Bosny a Hercegoviny, aby zlepšila monitorování stávajících právních předpisů v oblasti práv žen a rovnosti žen a mužů tím, že do politiky a akčních plánů začlení jasné cíle, a aby jednoznačně určila státní instituce odpovědné za jejich provádění; dále vyzývá orgány Bosny a Hercegoviny na všech úrovních, aby spolupracovaly při shromažďování komplexních statistických údajů o rovnosti žen a mužů v zemi jako celku;

Chorvatsko

47. vybízí vládu Chorvatska, aby po přistoupení nadále pokračovala v přizpůsobování svých právních předpisů právním předpisům EU v oblasti rovnosti žen a mužů;

48. vyzývá chorvatské orgány, aby v plném rozsahu uplatňovaly právní předpisy stanovující 40 % podíl žen na volebních kandidátkách při volbách do orgánů místní a regionální samosprávy, parlamentu a Evropského parlamentu, a to vzhledem k tomu, že během parlamentních voleb v roce 2011 dvě třetiny politických stran tento stanovený cíl nespĺňovaly;

49. chválí Chorvatsko za zřízení úřadu ombudsmana pro rovnost žen a mužů a za to, jak působení tohoto úřadu na veřejnosti pomáhá zvyšovat povědomí o právech žen a o opatřeních zaměřených na zajištění rovnosti žen a mužů; doporučuje všem zemím v tomto regionu, aby vzály, zda si z tohoto osvědčeného postupu mohou vzít příklad; vybízí vládu Chorvatska, aby nadále financovala úřad ombudsmana a zabývala se jeho doporučeními;

50. vítá místní akční plány začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech oblastí politiky, zejména v istrijském regionu, a vyzývá vládu Chorvatska, aby podporovala přijetí a provádění takovýchto akčních plánů v celé zemi;

51. vyzývá vládu Chorvatska, aby zahájila strukturovaný dialog s organizacemi občanské společnosti, zejména s ohledem na situaci po přistoupení;

Úterý, 21. května 2013

52. vítá pokrok dosažený v Chorvatsku, pokud jde o náležité řešení případů násilí na ženách a diskriminace na základě pohlaví ze strany policie po školení policistů zaměřeném na tuto oblast, a vybízí orgány, aby v této činnosti pokračovaly; zdůrazňuje však, že tyto případy stále ještě nejsou vždy náležitě řešeny ze strany soudů, a vyzývá orgány Chorvatska, aby daly podnět také ke školení soudních orgánů a zvýšení jejich povědomí o této problematice; dále vyzývá vládu Chorvatska, aby zajistila bezplatnou právní pomoc obětem násilí páchaného na základě pohlaví a obětem diskriminace;

53. žádá orgány Chorvatska, aby v národní strategii ochrany před domácím násilím pro období 2011–2016 u jednotlivých činností vyjasnily, který orgán je za ně zodpovědný, a aby na provádění této strategie poskytly orgánům i organizacím občanské společnosti náležité finanční prostředky;

Kosovo

54. vítá úlohu přidělenou poslanecké sněmovně Kosova, pokud jde o schvalování, přezkum a monitorování programu pro rovnost žen a mužů; vyzývá k provádění doporučení, která z monitorovacích zpráv vyplývají;

55. vyzývá vládu Kosova, aby podpořila vytvoření celostátní SOS linky pro oběti domácího násilí a násilí páchaného na základě pohlaví a aby se zasadila o šíření povědomí o možnostech ohlašování těchto případů a jejich řešení;

56. chválí vládu Kosova za začlenění agentury pro rovnost žen a mužů do působnosti úřadu předsedy vlády a vyzývá ji, aby zajistila její účinnější fungování při uplatňování a monitorování právních předpisů týkajících se rovnosti žen a mužů bez politických zásahů;

57. vyzývá vládu Kosova, aby co nejdříve zřídila navrhované Centrum rovného zacházení;

58. chválí Kosovo za školení policistů v oblasti řešení případů násilí páchaného na základě pohlaví a za vytvoření zvláštních místností pro oběti a jejich děti na policejních stanicích; vyzývá vládu Kosova, aby pro řešení těchto případů vyškolila i zaměstnance soudů a aby navýšila počet útočišť pro oběti a prodloužila možnou délku pobytu v nich;

59. naléhavě žádá vládu Kosova, aby uznala Prištinské zásady přijaté v rámci summitu žen v Kosovu v říjnu 2012 a usilovala o jejich provádění;

60. zdůrazňuje, že je zapotřebí dále obhajovat používání antikoncepce, její nabídku a dostupnost, jelikož používání antikoncepce nelze z hlediska všech žen v Kosovu považovat za všeobecné, přestože došlo ke zvýšení podílu žen používajících nyní tyto formy omezení porodnosti;

61. vyzývá vládu Kosova, aby uznala oběti sexuálního násilí spáchaného během konfliktu v letech 1998–1999 za zvláštní právní kategorii prostřednictvím změny Zákona č. 04/L-054 o postavení a právech mučedníků, invalidů, veteránů, členů Kosovské osvobozené armády, civilních válečných obětí a jejich rodin;

62. vyzývá vládu Kosova, aby ve správních pokynech k právním předpisům o rovnosti žen a mužů a o diskriminaci stanovila jednoznačné ukazatele jejich plnění a neplnění s cílem usnadnit jejich uplatňování a monitorování; dále vyzývá vládu, aby shromažďovala údaje o případech diskriminace a násilí páchaného na základě pohlaví a aby zřídila národní registr těchto údajů;

Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM)

63. chválí vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za návrh nového zákona proti sexuálnímu obtěžování nebo psychické šikaně na pracovišti, včetně finančních postihů pro pachatele, a vyzývá k jeho uvedení do souladu s trestním zákoníkem; vítá záměr vlády Bývalé jugoslávské republiky Makedonie změnit právní předpisy tak, aby mohli na rodičovskou dovolenou či ošetřování člena rodiny nastoupit oba rodiče, a vítá i nedávne změny pracovněprávních předpisů umožňující, aby těhotným ženám či ženám krátce po porodu byla poskytnuta lepší právní ochrana na pracovním trhu;

Úterý, 21. května 2013

64. se znepokojením konstatuje, že romské ženy trpí dvojitou diskriminací, jednak na základě pohlaví a jednak kvůli svému etnickému původu; vyzývá proto vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby přijala komplexní antidiskriminační právní rámec, který by romským ženám umožnil zabezpečit jejich práva;

65. chválí makedonské orgány za doplnění odrazujících sankcí za nedodržování právních předpisů stanovujících nejméně 30 % zastoupení obou pohlaví v politických rozhodovacích orgánech; vyzývá vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby důkladně sledovala, zda se toto ustanovení projeví v nejméně 30 % zastoupení žen v rozhodovacích orgánech také v praxi, a to zejména na místní úrovni;

66. chválí makedonský parlament za aktivitu jeho „ženského klubu“, který sdružuje poslankyně z různých stran za účelem spolupráce při prosazování práv žen a rovnosti žen a mužů, a to na základě pořádání veřejných diskuzí, konferencí a mezinárodních i jiných akcí a na základě spolupráce s občanskou společností na řešení citlivých nebo opomíjených otázek, jako je sexuální výchova na základních školách, domácí násilí, HIV, rakovina děložního čípku, slovní projevy nenávisť a postavení žen ve venkovských oblastech;

67. konstatuje, že mechanismus Ministerstva práce a sociální politiky pro právní zastupování v rámci odboru pro rovné příležitosti, který zodpovídá za poskytování právního poradenství v případech nerovného zacházení s muži a ženami, nefunguje dobře; vyzývá vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby přijala opatření s cílem zlepšit fungování těchto mechanismů;

68. se znepokojením poukazuje na roztržité provádění akčních plánů a strategií pro rovnost žen a mužů a na nedostatečnou celkovou koordinaci úsilí; vyzývá vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby odboru pro rovnost žen a mužů navýšila dostupné finanční a lidské zdroje a zajistila jmenování a účinné fungování koordinátorů pro rovné příležitosti na celostátní a místní úrovni;

69. vítá pokrok dosažený v oblasti boje proti násilí páchanému na základě pohlaví, mimo jiné zvýšení počtu ohlášených případů v důsledku informačních kampaní, školení specializovaných policistů a dohod o protokolech mezi jednotlivými orgány v souvislosti s vyřizováním podaných oznámení; se znepokojením však poukazuje na nedostatečný počet zařízení pro oběti domácího násilí a jiných forem násilí páchaného na základě pohlaví;

70. vyzývá vládu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby odstranila stávající kulturní a finanční překážky bránící ženám v přístupu k antikoncepci;

Černá Hora

71. se znepokojením konstatuje, že procentuální zastoupení žen v politických rozhodovacích procesech se za posledních několik desetiletí téměř nezvýšilo; vyzývá vládu Černé hory, aby provedla reformu právních předpisů v této oblasti a zajistila jejich dodržování;

72. vyzývá vládu Černé hory, aby navýšila lidské a finanční zdroje, které jsou dostupné odboru pro rovnost žen a mužů a které jsou k dispozici pro uplatňování právního a institucionálního rámce pro prosazování rovnosti žen a mužů a pro akční plán pro rovnost žen a mužů;

73. chválí vládu Černé Hory za návrh nového národního akčního plánu pro dosažení rovnosti žen a mužů, který vypracovala ve spolupráci s občanskou společností, a za začlenění strategických a operačních cílů do tohoto plánu; vyzývá vládu, aby vyčlenila dostatečné lidské a finanční zdroje k jeho provádění a aby vytvořila rámec pro pokračující spolupráci s občanskou společností ve fázi jeho uplatňování;

74. vítá, že do reformního programu Černé Hory pro přistoupení k EU byla začleněna opatření zaměřená na rovnost žen a mužů; vyzývá vládu Černé Hory, aby během přístupových jednání o kapitole 23 „Soudnictví a základní práva“ i při jednáních o dalších příslušných kapitolách, včetně kapitoly 19 „Sociální politika a zaměstnanost“, kapitoly 24 „Spravedlnost, svoboda a bezpečnost“ a kapitoly 18 „Statistika“, upřednostnila činnost zaměřenou na uplatňování ustanovení o rovnosti žen a mužů;

Úterý, 21. května 2013

75. chválí vládu Černé Hory za pokrok při řešení problému domácího násilí, jehož dosáhla přijetím souboru pravidel pro postupy koordinované institucionální reakce; se znepokojením však konstatuje, že domácí násilí v Černé Hoře zůstává i nadále zdrojem značných obav, a vyzývá vládu Černé Hory, aby vyčlenila dostatečné finanční prostředky na uplatňování příslušných právních předpisů a souboru pravidel, na zřízení vnitrostátní SOS linky důvěry a na shromažďování údajů a aby v těchto oblastech vyvíjela dostatečné úsilí;

76. se znepokojením poukazuje na nízký počet stížností na diskriminaci či násilí páchaného na základě pohlaví; vyzývá vládu Černé Hory, aby investovala do zvyšování povědomí o právech žen, o platných právních předpisech namířených proti násilí a o možnostech ohlašování a řešení těchto případů;

77. vítá úsilí černohorského parlamentu metodicky zkoumat uplatňování právních předpisů v oblasti rovného postavení žen a mužů;

Srbsko

78. vyzývá vládu Srbska k dalšímu provádění národního programu pro začleňování do EU tím, že posílí mechanismy zaměřené na sledování toho, jak je uplatňován zákon zakazující diskriminaci, a ke zlepšení správních možností orgánů zabývajících se rovností žen a mužů, včetně komisaře pro ochranu rovného postavení žen a mužů a zástupce ombudsmana pro rovnost žen a mužů;

79. chválí vládu Srbska za volební zákoník, který stanovuje, že na volebních kandidátkách do parlamentu musí být každý třetí kandidát příslušníkem nedostatečně zastoupeného pohlaví, i za jeho uplatňování v plném rozsahu, díky němuž se do parlamentu dostalo 34 % žen;

80. vyzývá vládu Srbska, aby zajistila, aby úředníci policejních a soudních orgánů činných v trestním řízení byli lépe informováni o diskriminaci a násilí páchaných na základě pohlaví a uměli takové případy správně řešit, aby obětem byla zdarma k dispozici právní pomoc a aby byl řešen obecný problém hromadění případů u soudů;

81. chválí pokrok v boji proti domácímu násilí, jehož bylo dosaženo přijetím obecného protokolu o postupech pro spolupráci v případech domácího a partnerského násilí, zavedení telefonní linky důvěry a otevření nového zařízení na pomoc obětem; konstatuje však, že domácí násilí v Srbsku zůstává i nadále zdrojem značného znepokojení; vyzývá vládu Srbska, aby vyčlenila dostatečné finanční prostředky na uplatňování právních předpisů a protokolu, aby podporovala ohlašování těchto případů a shromažďování a výměnu informací a údajů mezi jednotlivými institucemi, orgány a organizacemi občanské společnosti bojujícími za práva žen a aby v těchto oblastech vyvíjela dostatečné úsilí;

82. blahopřeje vládě a parlamentu Srbska k jejich úzké spolupráci s organizacemi občanské společnosti na vypracování návrhu rozsáhlého akčního plánu k uplatňování rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 a na jeho monitorování; vyzývá vládu Srbska, aby na toto provádění uvolnila dostatečné finanční zdroje;

83. vyzývá srbské orgány, aby při předkládání návrhů, uplatňování a monitorování zákonů a politik v oblasti rovnosti žen a mužů a násilí páchaného na základě pohlaví zlepšily spolupráci s organizacemi občanské společnosti pro rovnost žen a mužů, a to zejména na místní úrovni mezi místními samosprávami a místními organizacemi občanské společnosti, a aby poskytly financování ze strukturálních fondů na práci organizací zabývajících násilím páchaným na základě pohlaví;

o

o o

84. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám přistupujících balkánských zemí.